

מלחמה בין שני חצאי-עולם — מה דמותה?

ישנן שתי אסכולות של מחשבה צבאית בדבר תעודת הפצצה האטומית: — האסכולה ה"קלאסית" והאסכולה של "כפתור-הלחיצה". הראשונה משקיפה על הפצצה כעל כלי חדש בין כלי הזין רב-עצמה ועם זאת מעיק במקצת, והמצריך שנינות-אבחנה איסטרטגית, שינויים באורח האופרטיבי ובעריכת הכוחות ואולי אף תנודות בסיגול מבנה אניות המלחמה החדשות. אולם עם כל זאת משקיפה היא עליו רק כעל כלי-נשק נוסף בתוך אוצר-הזין של שלושת השירותים-הלוחמים הקיימים (הצבא, הצי, וחיל-האוויר). ואלו האסכולה השניה רואה את הפצצה האטומית כברק השלוח ע"י כוח עליון כלי-יכול או, למעשה, מלוא-האשפה ברקים אשר לאות הניתן יהלמו במרכזיה החיוניים של האומה האויבת ובזאת, בדקדוק מדעי ממש ובלא התערבותם של השירותים-הלוחמים המסורתיים, ישתקום ללא תקנה.

האסכולה הראשונה ידה כיום על העליונה. היא תובעת ציים גדולים ומשובחים יותר, חילות-אוויר גדולים ומשובחים יותר, וצבאות גדולים ומשנבחים יותר, בטענה כי ההרעשה האטומית איננה אלא כחוקת אש-מחסום נעה, בקנה מידה של מלחמת יבשות, ונדרשים כוחות נעים אשר יתקדמו בעקבות ההרעשה וישתלטו על השטחים. בית-מדרש זה הוא המכתוב את האיסטרטגיה המדינית: התערבות טרומן ביון ובתורכיה, קו המדיניות שנקטו בסין, סיפוחה הבלתי-מוכרז של יפן, הבסיסים באוקיינוס השקט וההיאבקות על שטח-הגישה הצבאי אשר אותו מהוות ארצות מזרח אירופה והבלקנים וכן גרמניה עצמה.

זוהי האיסטרטגיה של היאחזות בראשי-גשרים, ובכיכרות-השיגור לעתיד לבוא בשביל קלעים מנוהלים. זוהי איסטרטגיה של החזקת חיליות-מצב כדי למנוע אויב-כוח מלקדם את בסיסיה הוא לשם התקפת-גומלין משלו, והיא המכתיבה את קוי-המדיניות לגבי המורח-התיכון — משום שהיא תלויה בנפט בשביל חשרות ציי-האוויר שלה וכוחות-היבשה והים הניידים שלה. היא הקובעת תקציב-הגנה בריטי בשיעור של 900.000.000 ל"ש ואת ה-60.000.000 ל"ש לשנה המוצאים על מחקר — מהוץ למחקר האטומי — למען השירותים הלוחמים. היא התובעת את הפקעתם של יותר ויותר אקרים מאדמות אחו וכפר בבריטניה בשביל אימוני-קרבה, בהם מתאמנים הגייסות כיצד לאסור מלחמה באויב — אשר האסכולה השניה טוענת שלעולם לא יראוהו כלל.

בשעה שנתפוצצה הפצצה אמרו אנשי המדע, והם חוזרים על כך כיום, כי כל ארץ בעלת מקורות יכולת מדעיים וטכניים תוכל לייצר פצצה כגון זו תוך שנתיים, או לכל היותר תוך חמש שנים. עשרים וששה חדשים עברו עד עתה מיום שפוצצה הפצצה הראשונה בלוס־אלאמוס, ומרגע שהפצצה תמצא בידי שתי אומות — או בידי אומות מרובות יותר — תשתנה תמונת המצב כולו.

או אז לא תהא זו עוד התגוששות של גייסות בשדה המערכה או ציים שטים אל עמדות ה"הכן" שלהם ואפילו לא עננות של מפציצים. יהא זה מאמץ נואש ורבי־אימה להנחית את מכת המות לא רק ע"י פצצות אטומיות אלא גם בעזרת צורות־נשק מאוסות אחרות אשר העמים מסתירים אותן עתה באוצרות־הזין שלהם — מלחמת־בקטריות, מלחמה כימית, ענני מות של גאזים ראדיו־אקטיביים — תוך נסיון מטורף לשחק ולהחריב, בלא הגינונים של מסע בעקבות ההרעשה, או של צבאות־כיבוש.

כזאת היא טענתה של האסכולה השניה בקרב בעלי הדעה המקצועיים והרציניים של אותה אסכולה, אשר לדברה מקשיבים ראשי השירותים אם כי אולי אינם נהגים, לפיה ואשר, אם ממשית היא — הריהי עושה לחוכא ואתלולא את האי־סטרטגיה הנוכחית, ומעל לכל את מדיניות־ההגנה הבריטית.

נסתכל־נא בעובדות. פצצה אטומית אחת משחררת לפחות פי שלושה מיליון יותר אנרגיה מאשר חומר־הנפץ הכימי החזק ביותר, באותו המשקל. ועד שיהיו הפצצות האטומיות שוב בסימן השימוש תהיה להן עצמת־נפץ גדולה יותר פי מאה או אפילו פי אלף. והרי אפשר לייצרן בכמויות ניכרות וגם (משמשוים את יעילותן היחסית) במחיר זול יותר מאשר את חומר־הנפץ הכימיים האדירים.

ארצות הברית נוכחו לדעת כי יתרון הנוכחי במלחמה האטומית מונח בכך שהן אשר הקדימו בשדה זה, וכן ביכולתן לרכז מקורות חמריים עצומים ולהמציא סכומי־כסף בלתי־מוגבלים. אולם כיום יכולות מעצמות אחרות ליהנות מנסיבותיה של אמריקה ושגיאותיה לגבי אפני־הייצור השונים. מפעלי־חרושת המוקמים עתה יהנו מקפיצת הדרך ויהיו זולים ויעילים יותר. ה"סוד" שבדבר טמון רק בדברים שבשיפוץ ובדקדוק־שיפור ולא ב"סודות"; ה"דעת כיצד" של ההתפארות האמריקאית הפך והיה ל"למוד כיצד", ופרופסור ג'וליו קורי, הנציג הצרפתי העליון לענייני האנרגיה האטומית תיאר, אף על פי שה"סוד" האמריקאי היה לגמרי חסום בפניו, דברים המתייחסים למבניה של פצצה אשר, אף אם איננה העתקה מדויקת של האמריקאית, תהיה בכל זאת רבת־הרס באותה המידה המחרידה.

מעריכים כי כל מדינה בעלת המקורות המדעיים והטכניים הדרושים

יכולה, ע"י השקעה של 300.000.000 ל"ש במפעלי חרושת ובהוצאה שנתית של 30.000.000 ל"ש, לייצר מדי שנה את שוה-הערך של 4.000.000 טון חמרי-נפץ אדירים — בדמות 200 או יותר פצצות אטומיות.

הללו יוכלו ל"הימסר לתעודן" או ע"י מטוסים סטראטוספריים מהירי-טוס הממריאים מבסיס-יבשה או מנושאות מטוסים; או ע"י קלעים-מנוהלים, מהדורות-ענק של טיפוס V-2 למיניהם — מכיכרות-המראה קבועים או מצוללות, "הקנטה" מיוחדות למיניהן; או גם בצורת מוקשים מכווני-אלחוט אשר יוטמנו מראש באזור-המטרה, הלא הן אותן ה"פצצות במקרה" אשר עליהן מדברים לפעמים אמריקאיים בעלי מעמד רשמי בנאומיהם או בעדויותיהם בפני בתי-הקונגרס¹: אפשר לחלוק על כך האם אותו מעשה של המטוס הבודד אשר השמיד את הירושימה אפשר יהא לחזור עליו מעל לארץ המהווה גוש יבשה גדול, בעל מערכת סידורים לגילוי "ציפורי האויב" ולחסימת דרכם באויר, או שמא יהא צורך להשתמש במטוסי-ליווי ובפשיטות-הסחה כדי לחפות על אותו אירון, "מלכה" שהוא הנושא את הפצצה. אם כך ואם כך, — מכל מקום, הכוחות שהיו נדרשים לכך היו מגיעים לקנה המידה אשר נזקקו לו, להפצצות-המחץ על גרמניה. ועוד דבר: יש ומציינים כי רקטות ארוכות-הטווח דיוק קליעתן מפוקפק — אך הלא חלה התקדמות גדולה ביעילותן של ה-V-2. ניווט וטיוס אבטומטיים ופיקוח-ראדאר יכולים לכוון את הקלע אל קירבת מטרתו: ואלו מתקני תחבולה, "בתיזניים"² למשל, כאלה הנענים לחומו של מפעל תעשייתי או ל"הדי-ראדאר" של עיר, או לגינונים והגלגולים השונים של מנגנון ההצתה המופעל ע"י קירבת המטרה — יש בהם כדי להדריכו אל המטרה עצמה. זאת ועוד אחרת, כפי שאמר השנה הפרופסור ליאו סולרד, אחד מרמי אנשי המדע שבתהליך פיתוחה של הפצצה האטומית, בגליון של "ביוולטין אנשי המדע האטומיים שבארה"ב": — "פצצות ענק. המפיצות חמרים רדיו-אקטיביים באויר, אפשר לפוצצם הרחק מערינו.... ואז ישארו בנייני ערינו שלמים, ואלו האנשים שבתוך הערים האלה לא ישארו בחיים".

ברם, כליזון אטומיים כאלה יהיו רק חלק במערכת-גהינום של מכשירי התקפה. המלחמה הביאלוגית התקדמה במידה ההופכת אותה, לדעת אנשי מדע רבים, למתועבת ומחרידה עוד יותר מהשפעותיה הפיזיות של הפצצה האטומית. מהירושימה ומנגאסאקי ידועות לנו גם ההשפעות הביאלוגיות של ההקרנה הנובעת מהפצצה האטומית עצמה, אפילו

1) מכאן ההבלטה הרבה לסכנות הכרוכות ב"גייסות חמשיים" פנימיים, — ומכאן גם מסע התעמולה נגד, "סוכנים זרים".

2) דהיינו, בעלי סגולה של כיוון הגוף-הטס אל מטרתו המבוקשת, בדומה לזו של בתיזונה המכוונת את טיסתה אל "ביתה".

כשפוצצה בגובה, כאשר החמרים החימיים הרדיו-אקטיביים עלו כתוצאה מכך במעלה-סלילי אל-על, בתוך אותו ענן-הפטריות. הנהגה אלפים מאלה אשר נשארו בחיים לאחר ההדף והלהט העצום של ההתפוצצות עצמה. והשריפות שהרוחות המפולשות הפיצוץ בסופת-אש — מתו כעבור שבועות מהשפעת ההקרנות, אשר גרמו לסרטן-הדם, השמידו את תאי הדם הלבנים, עד כדי כך שכתוצאה מזאת היו האנשים מתים מכל אינפקציה קלה. תינוקות מתו, בלי להיוולד, ברחם אמותיהם. גברים ונשים הפכו סטריליים, לפחות באופן זמני, ועשרה חדשים לאחר נסיון-בקיני אחת מאניות המטווח עודנה רדיו-אקטיבית, וסכנה בה לבני-אדם.

אין יסוד לשער שבהתקפה ללא-סייג, אשר בה המטרה היא הרס ללא כיבוש השטח (אשר בו היו כרוכים בשביל הצד התוקף עצמו "סיכונים" שבקבוצת השימוש באמצעי הפגיעה הנ"ל) ינהגו "בדיקת ציניות" כלשהי לגבי הפעלת החמרים החימיים, הרדיו-אקטיביים "ילודי-הפצצה". אכן, כבר הומצאו דרכים לשימוש במיני הרעל הרדיו-אקטיביים המתהווים בבתי-היוצר לאנרגיה האטומית המייצרים את הפלוטוניום בשביל מטען הפצצה, בעל "תגובות השרשרת". מוצרי לווי אלה של ייצור פצצות, המופקים עתה בכמויות גדולות יהיו נתונים או להפצה בכל דרך שתמצא נוחה: — ע"י פצצות-גו וכיוצא בזה. רבים מהם עשויים להתחבר עם החמרים החימיים שבאדמה, או במתכות, או בכטון ואז שוב אינם ניתנים לסילוק. פוספטים רדיו-אקטיביים, למשל, היו מזבלים את האדמה מוות. אלפי קמ"ר היו הופכים למקומות שאין בהם חיים.

לגינות בלתי נראים של היידקים, ואורגניזמים אחרים רעיי-פגע, ממתנינים להטלת מגפה מותקנת-בידי-אדם. טופחו "גזעים" כאלה של היידקים אשר יתגברו על ההתנגדות של זריקות חיסון רגילות — ובטרם יספיקו הבקטריולוגים לגלותם ולהגדירם בדיוק ולייצר את התרופה המיוחדת נגדם, יפרצו נגעי-מגפה בכל. באופן כזה אפשר לשלח מחלות בצמחים, בבעלי-חי ובבני-אדם.

אולם יש מעצור רב-כוח בפני צורה זאת של מלחמה. אין המגפה שומרת אמונים לאיש. יכולה היא לנפול על ראש יוצריה. היא עשויה להתפשט במגמות שאין לדעתן מראש. והרי אותה מגפה-רבתי של השפעת ("הספרדית") ב-1918, שבאה בדרך הטבע, הנה דוגמה מובהקת. לא רק באירופה מוכת המלחמה פגעה, אלא אף באמריקה החסונה פגעה קשה; מספר האנשים שהמיתה בהודו עלה על מספר האבידות של כל המדינות הלוחמות בארבע שנות המלחמה; ואוכלוסייתם של איים נידחים שבדרום האוקיינוס השקט נדלדלה בגללה. ואלו, אם תרכיב לאוכלוסייתך זריקות חיסון מבעוד זמן כנגד אותו האמצעי שהנך עומד להשתמש בו —

הגך מזהיר בכך מראש את היריב אשר נגדו כוונתך להפעילו. כן קיימת סוגית המלחמה החימית. אין כאן עוד לפנינו אותה מערכת הגזים אשר במלחמה האחרונה התאמנו להתגונן בפניה וסברנו כי הננו מוכתמים בפניה. גז החרדל, הלואיזט וכל השאר הרי הם בחזקת מעדני-נועם לעומת רוחות השאול רעיהפגיעה אשר הומצאו מאז. בני אדם נטלו לידיהם את תהליכי הטבע והסיטו אותם לאפיקים בלתי טבעיים. אפשר ובין הקוראים יש המכירים את האמצעי להשמדה בוררנית של העשבים הרעים שמשתמשים בו כדי להשמידם בחוך שדה תבואה מבלי להזיק לתבואה עצמה. זהו הורמון-צמחים, חומר חימי בדומה לזה אשר מפרישות בלוטות האדם. חומר חימי זה גורם לכעין עיזות בצמחים שאותם הוא תוקף. הוא ממיתם ע"י שהוא גורם לגידול בלתי-טבעי, באופן שהצמח הופך מפורכס ונתון במין עזית. ההקבלה לכך לגבי בני אדם יכולה להיות מחלת האקרומגליה, הנגרמת ע"י מצב בלתי טבעי של בלוטת-הגידול כשהפרשתה גורמת הן „התענקות“ בידים וברגלים ובלסת התחתונה, והן לעזית כללית במערכת העצמות. אותו משמיד עשבים רב-תועלת אינו אלא רמוז בלבד לאותו סוג אמצעים, אשר בצורות משוכללות וקיצוניות יותר, עלולים להשתמש בהם במלחמה נגד הצמחיה, ולא מן הנמנע שגם נגד בני-אדם ובעלי-חי. כי בני האדם, באותה המשטמה לבני מינם אשר אותה משבחים בשם אהבת-המולדת, נטלו את הטבע וסילפו את צלמו סילוף גרוטסקי מחריד.

בתוך מלוא היקפה של מלחמה כזו, אשר בה המטרה היא להחריב, ע"י מהלומות הבאות בעת ובעונה אחת, ערי בירה, מרכזי-אוכלוסין, יצור חרושתי ומתקנים צבאיים על ידי פצצות אטומיות, להרעיל את האדמה וליטול את אפשרות החיים עליה, לשלח מגפות ולהטביע את האוכלוסיה בים של אימים אשר לא תביעם לשון אדם, — הופך תפקידם של צבאות וצייים, ואפילו של חילות-אוויר, להיות נעדר חשיבות. לפי ששילוב זה של אמצעי פגיעה בכללותו נועד לשתק את אוכלוסית האויב ולהשאירה אח"כ כאותו אדם שנעזב ע"י כל, לאחר שנשבר חוט שדרתו, להירקב ולמות מרעב בין החרבות, אשר הכניסה לתוכם היתה מביאה את המוות אף למנצחים עצמם. אין כל זה אלא „דמות הדברים לעתיד לבוא“ לה, ג'. ואלס כשהיא מועתקת להפיהם של ספרי-הוראה צבאיים.

אולם לאינו תכלית? אנו יודעים עתה מתוך נסיון מר כי המנצח נאלץ לשלם בעד החזקת המנוצח בחיים, באשר האדים המורעלים של מגפה ומוות היו עלולים לשאת את נגיעיהם למרחק; כי כל המקצץ עתה את עצביה של מערכת הכלכלה אשר לאויבו משאיר במצב של בעל-מום יבשת שלמה, ואפילו אם רחבו של אוקיינוס מפריד בינך לבין בית-העלמין שיצרת — מופיעים רוחות-הרפאים משם כשזתפים ליד שולחן ארוחת-הבוקר אשר לך ובארוחת-הצהרים של אנשי עסק פילנטרופיים.

מה צפוי לבריטניה במלחמת אטום

גם מבלי שנסה לעמוד במפורט על כך מה יכולות אמריקה ורוסיה לעשות במצבים כאלה, לפי השגותיהן הן עצמן, די אם נתבונן מה יהא גורלם של האיים הבריטיים לו היינו נקלעים למלחמה שבין שני חצאי העולם. אין שמץ ספק, כי היתרון הוא לתוקף, אך בשום מעוף אפשרי של דמיון אין לתאר לעולם כי בריטניה תוכל להיות התוקף.

אולם היינו יכולים לשמש — יחד עם יוון, תורכיה ואיסלנד — בסיס קדומני בשביל אמריקה. הלא כך אומר „ביוולטין אנשי המדע האטומיים“ באחד ממאמרי-המערכת האחרונים: „האומות אשר בארצותיהן שוכנים הבסיסים הקדומניים שלנו תהיינה מועדות לחורבן, אפילו אם רק רקטות זמטוסיים מהסוגים הקיימים כבר כיום יופעלו כאמצעים היחידים לשיגור כלי-ההשמד. מכאן, שאמריקה תוכל לקיים את הבסיסים הקדומניים האלה רק במחיר של העמדת אומות מיוחדות אלו בפני סיכוי של השחתה כוללת — ועל כן יש לשער כי הדבר יעשה בניגוד לרצונן“.

אפשר שהמעצמה אשר הותקפה ראשונה במלחמה שתפרוץ בין שני חצאי-עולם, היא אשר תהא התוקפן כלפינו! (הכוונה לבריטניה — המער). כי יהיה מה שיהיה הצד שאנחנו נהיה קשורים בו, הצד שכנגד תמיד יראה כמעשה העולה לו בזול יותר, לחסל עוד בהתחלה את פוטנציאל המלחמה של בריטניה, מאשר לעשות נסיון כלשהו לכיבושה. לו היינו הופכים מין „נושאת מטוסים“, או כיכר-שיגורים רבתי לרקטות, הרי שהיינו נוחים להיפגע ול„היטבע“ ממש כ„לזיטניה“ בשעתה. לו היינו מנסים לטפח תעשייה לייצור פצצות אטום היינו מומינים ממש לעצמנו את גורלה של קובאנטרי. לו היינו מתכוונים לאותו עניין ברצינות הרי שהיינו חייבים להערים במחסנינו פי עשרה יותר פצצות אטום וכל אותם אמצעי העזר מסיטי-הבהלות, מאשר „בר-הפולגתא הצפוי לנו“. אולם לאחר שנשלחו — נימצא כמי שסיים את עסקיו ואף את קיומו, באשר לא היה נותר כל פנאי להמרת יכולתנו בפוטנציאל מלחמה. אכן הידיעה על כך, כי שמור אתנו מלאי ממין זה, אפשר ותהיה גורם עוצר לגבי פרוץ המלחמה, אך לעולם לא תוכל להצילנו מחורבן משועשה למשתתפים במלחמה.

שום דבר לא יכול היה להצילנו מרגע שנעשינו משתתפים בה: לא היוונים והתורכים שתורגלו ע"י סמלי-התירגולת של מר טרומן, לא הנפט של המזרח-התיכון; לא צבא-קבע, ויהיה גדולו כאשר יהיה, לא ציירים ואפילו לא חיל-אוויר; לא הדומיניונים שלנו ולא בעלי בריתנו. אפשר שלאחר מעשה היו נוקמים את נקמתנו, אך אין זו אלא נחמה פורתא. אכן, יש לנו ברירה, יכולים אנו להתמיד בקו המדיניות הנוכחי, של נכונות-מגן בנוסח הקלאסי, ולגרום נחתי-רוח לראשי המטות וללורד פורטאל

עלידי שתיינה לנו פצצות־דוגמה אטומיות אחדות; — אן שיכולים אנו להצהיר באופן סופי ומוחלט על הסתלקותנו מנטילת כל חלק במלחמה אטומית כי תבוא, ולהכריז על מדיניות של ניטרליות. במקרה הראשון לא היינו בודאי מספיקים להקדים ולירות את היריה הראשונה; ואלו במקרה השני היינו לפחות חדלים להזמין את האסון ליפול על ראשנו. הפרופיסור סילאר אומר: (וכמה נאמנים דבריו!) „לא ארה״ב ולא רוסיה אינן רוצות במלחמה. הן רוצות רק לזכות במלחמה, אם תקרה״. בריטניה אינה עומדת אפילו בפני קשי ההבחנה הפילוסופית הזו; אין היא רוצה במלחמה ואף יודעת היא, כי יהיה הצד אשר יזכה בהתנגשות בין חצאי־העולם אשר יהיה, היא תפסיד בה... לאחר מותה.

